

НАПРЯМ 2. ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА ТА ТУРИЗМ

Русавська Валентина Андріївна

*кандидат історичних наук, професор,
професор кафедри готельно-ресторанного і туристичного бізнесу,
Київський національний університет культури і мистецтв
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2741-6597>*

Наталушко Юлія Сергіївна

*бакалавр,
ПВНЗ «Київський університет культури», м. Київ*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-484-2-19>

КЛЮЧОВІ ПРИНЦИПИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Ресторанний бізнес є однією з найбільш швидко зростаючих та динамічних галузей, як в Україні, так і на міжнародному рівні. Специфіка цієї сфери вимагає постійного вивчення та адаптації до нових принципів управління, що дозволяє ефективно реагувати на швидкі зміни та виклики, які виникають на ринку та більш точно оцінити специфіку функціонування ресторанного сектору, виявити основні виклики та визначити його перспективи розвитку.

Функціонування ресторанного бізнесу базується на взаємопов'язаних принципах, які визначають його концепцію та впливають на управлінські рішення. Принципи діяльності закладів можна поділити на економічні (рентабельність, ефективність ресурсів, оптимізація витрат), організаційно-управлінські (системність, гнучкість, плановість), маркетингові (клієнтоорієнтованість, унікальність пропозицій), соціальні (відповідальність, культурна значущість) та інноваційно-технологічні (інновації, автоматизація). Комплексне застосування цих принципів забезпечує ефективне

функціонування і сталий розвиток підприємств ресторанного бізнесу [1, с. 21].

Таблиця 1

Основні принципи функціонування ресторанного бізнесу

Основні принципи	Характеристика
Економічні	Рентабельність, ефективність ресурсів, оптимізація витрат
Організаційно-управлінські	Системність, гнучкість, плановість
Маркетингові	Клієнтоорієнтованість, унікальність пропозицій
Соціальні	Відповідальність, культурна значущість
Інноваційно-технологічні	Інновації, автоматизація

Джерело: систематизовано автором на основі джерела [1]

В умовах глобалізації та інноваційних змін, що відбуваються в економіці, формується цілісне уявлення про роль бізнесу в сучасному суспільстві.

Актуалізується принцип клієнтоорієнтованості, що є ключовим для формування конкурентних переваг підприємств ресторанного бізнесу. Принцип клієнтоорієнтованості означає орієнтацію всіх бізнес-процесів на задоволення потреб споживачів і формування позитивного гастрономічного досвіду, що сприяє довгостроковим взаємовідносинам. Для ефективної реалізації клієнтоорієнтованого підходу важливо впроваджувати CRM-системи, проводити маркетингові дослідження, використовувати персоналізоване обслуговування та програми лояльності, а також активно застосовувати зворотний зв'язок для удосконалення діяльності [2].

Принцип інноваційності є двигуном розвитку ресторанного бізнесу в умовах швидких змін. Інноваційні підходи охоплюють різні аспекти діяльності, такі як продуктові інновації (нові страви, молекулярна гастрономія), технологічні інновації (автоматизовані системи, енергоефективне обладнання), організаційні інновації (нові формати обслуговування, інноваційні моделі управління) та маркетингові інновації (цифровий маркетинг, персоналізовані

комунікації). Інновації допомагають підвищити конкурентоспроможність та адаптуватися до змін у споживчому попиті [3].

Глобалізація, технологічні інновації, зміни споживчих вподобань та соціально-економічні трансформації визначають нові тенденції розвитку ресторанного бізнесу та формують, відповідно, нові принципи.

Принцип соціальної відповідальності стає важливим аспектом ресторанного бізнесу в умовах глобального сталого розвитку. Соціально відповідальний підхід включає забезпечення якості та безпеки продукції, екологічну відповідальність (зменшення відходів, використання екологічної упаковки), соціальні ініціативи (благодійність, підтримка місцевих громад), а також відповідальні практики управління персоналом (справедлива оплата, професійний розвиток). Впровадження соціальної відповідальності зміцнює імідж закладу, підвищує лояльність споживачів і конкурентоспроможність.

Таблиця 2

**Соціальна відповідальність та сучасні тенденції розвитку
ресторанного бізнесу**

Напрями	Ключові елементи
Соціальна відповідальність	Якість та безпека продукції Екологічна відповідальність (зменшення відходів, екоупаковка) Соціальні ініціативи (благодійність, підтримка громад) Відповідальне управління персоналом (справедлива оплата, розвиток)
Цифровізація бізнес-процесів	Автоматизація виробництва Штучний інтелект і big data Мобільні додатки для замовлень і доставки
Персоналізація гастрономічного досвіду	Індивідуальні пропозиції на основі аналізу вподобань Рекомендації клієнтам
Концептуальні заклади	Унікальні теми та атмосфера Акцент на локальні продукти і традиції
Екологізація діяльності	Зменшення відходів Енергоефективні технології

Джерело: систематизовано автором на основі джерела [2]

Аналіз світових та вітчизняних трендів вказує на кілька ключових напрямків трансформації галузі. Серед них цифровізація бізнес-процесів – автоматизація виробництва, використання штучного інтелекту та великих даних для аналізу споживчих звичок, а також застосування мобільних додатків для замовлень і доставки.

Іншим важливим напрямом є персоналізація гастрономічного досвіду: створення індивідуальних пропозицій та рекомендацій на основі аналізу споживацьких уподобань. Також розвиваються концептуальні заклади з унікальними темами та атмосферою, а також популяризуються локальні продукти і традиції. Екологізація діяльності, яка включає зменшення відходів і використання енергоефективних технологій, також є важливою частиною сучасних тенденцій.

Список використаної літератури:

1. Зайченко К. С., Шацков В. В. Аналіз основних тенденцій розвитку ресторанного бізнесу України. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2018. № 3 (5). С. 20–27.
2. Кривов'язюк І. В. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. 3-тє вид, доп. і перероб. Київ : Кондор. 2020. 396 с.
3. Островська Г. Й., Шерстюк Р. П., Малюта Л. Я., Паляниця В. А. Імперативи інтелектуального лідерства підприємства в умовах економіки, заснованої на знаннях. *Економічний вісник Донбасу*. 2023. № 2(72). С. 93–102. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2023-2\(72\)-62-72](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2023-2(72)-62-72) (дата звернення: 03.04.2025).